Hvidovre Lokalhistorie

Avedøre og Hvidovre

Forstadsmuseet / Hvidovre Lokalhistoriske Selskab
31. årgang—Nr. 4– 2013

Indhold

Nyt fra formanden	*af Ole Asbjørn Petersen*	*Side 3*
En familiekrønike	*af Elly Schou-Madsen*	*Side 4*
Avedøre Strandpark	*af Trine Maria Olsen*	*Side 9*
Frivillighedsugen—2013	*af Jens Fr. Jørgensen*	*Side 11*
En Hollænder flytter til Hvidovre	*af Jens Fr. Jørgensen*	*Side 13*
Da motorvejen kom til Hvidovre	*af Jens Fr. Jørgensen*	*Side 18*
Svanebugten	*af Lejf Jochimsen*	*Side 26*
Kgs. Nytorv, Nyhavn og H.C. Andersen	*af Lars Bo Henriksen*	*Side 30*
Jørgen Stoltze fortæller	*af Ole Asbjørn Petersen*	*Side 32*
Gaveidé (HLS Gavebevis)	*af Jens Fr. Jørgensen*	*Side 33*
Intermezzo i Sønderkærskolens historie	*af Ole Asbjørn Petersen*	*Side 34*
Spionen blev fundet (Befæstningsdagen)	*af Mikkel Knudsen*	*Side 37*
Medlemsarrangementer 2013-14		*Side 38*
Bestyrelsen og udvalg		*Side 39*
Julemarked i Avedørelejren	*af Mikkel Knudsen*	*Side 40*

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Rytterskolen Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre
Tlf. se bestyrelseslisten — E-mail.: hls@hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk
www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

Forstadsmuseet

Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre
Tlf. 36490030 — E-mail: forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk
www.forstadsmuseet.dk

Redaktion: Jørgen Salhauge, Anja Olsen (ansvh.)
E-mail: redaktionenhls@live.dk

Tryk: Hvidovre RådhusTrykkeri. Trykt i 600 eksemplarer

Forsidefoto: Anja og julemanden byder velkommen til julemarked 2013

Nyt fra formanden

Af Ole Asbjørn Petersen

Nu, når efteråret viser sig fra sin barske side, er der rart at se tilbage på, at de udendørs arrangementer, vi har medvirket i, har fundet sted i godt vejrmæssigt klima.

Befæstningsdagen den 29. september fik et stort publikum på Vestvolden i Hvidovre og Brøndby, og cykelturen tiltrak 25 deltagere, som fik en god historisk og naturhistorisk oplevelse. Se nærmere beskrivelse i bladet.

Befæstningsdagen er gået hen og blevet en årlig tilbagevendende begivenhed med stadig flere arrangører og et årligt stigende publikum. Hvidovre Lokalhistoriske Selskab og Forstadsmuseet har været med fra starten for 15 år siden, og Hvidovre kommune har bidraget med økonomisk tilskud hvert år. Fra Dyrehaven i nord til Mosede i syd har der været mulighed for at opleve 12 forskellige arrangementer, der viser noget om Københavns befæstningsanlæg. I 2011 overværede 8000 mennesker aktiviteterne, i 2012 9000 og igen i år 9000.

Desværre måtte vi aflyse vores arrangement den 28.10. med museumsinspektør Anja Olsen. Anja er fungerende leder af Forstadsmuseet, medens Poul Sverrild er optaget af at skrive sin ph.d. afhandling. Anja skulle have fortalt om de initiativer, der er i gang på Forstadsmuseet. Aflysningen skyldtes det orkanagtige vejr, der drog over Danmark netop den 28.10. De tilmeldte havde næsten alle opgivet telefonnumre, så vi kunne nå at give besked og aflyse. Det er derfor en god idé ved tilmelding at opgive sit telefonnummer. I første medlemsblad i det nye år, vil der stå, hvornår Anja vil holde sit foredrag.

I selskabets vedtægter står der, at "selskabets formål er at udbrede kendskab til og vække interesse for lokalhistorie inden for Hvidovre kommunes område, dækkende Hvidovre og Avedøre bydele. Selskabet har endvidere til formål at støtte bevaringsinteresser, lokalhistoriske udgivelser og anden formidling af den lokale historie". Omkring bevaringsinteresser har det betydet, at vi i bestyrelsen er af den opfattelse, at selskabet skal udtale sig, når der kommer høringsbreve, og af egen drift kan udtale sig i sager af lokal kulturhistorisk karakter. Vi ser os ikke klædt på til at udtale os i relation til økonomiske og håndværksmæssige spørgsmål i bevaringsspørgsmål.

Inden vi ved af det, er julen over os, så med ønsket om en glædelig en af slagsen, vil jeg minde om julemarkedet i Avedøre Lejren søndag den 8. december.

En familiekrønike

Fortalt af Elly Schou-Madsen til Jens Frederik Jørgensen.

Krøniken tager sin begyndelse i Skee Mose mellem Ringsted og Hvalsø – lidt vest for Skjoldnæsholm Gods.

Dagen er den 3. august 1887, og det er langt hen på aftenen. Det er varmt og midt i høsttiden. Smeden Anders har stadig travlt med at reparere høstredskaber. Smedens kone Anna er i gang med sine mange gøremål inde i køkkenet. Hun er lige begyndt at lave aftenkaffen, som hun og Anders skal have, inden det er sengetid.

"Katten miaver", siger Anna ud gennem den åbne dør, men Anders, der er i gang i smedjen, hører ingenting. Anna går ud til Anders og siger til ham: *"Har du også hørt en mærkelig pibende eller miavende lyd engang imellem". "Nej, det har jeg ikke, og jeg kan da slet ikke høre noget, når jeg står her og banker":*

Anna går tilbage til huset, og pludselig hører hun igen lyden. Den kommer fra vejgrøften på den modsatte side af vejen. Anna går over vejen og kigger ned i grøften. *"Men hvad sker der",* udbryder Anna, da hun nede i grøften ser en

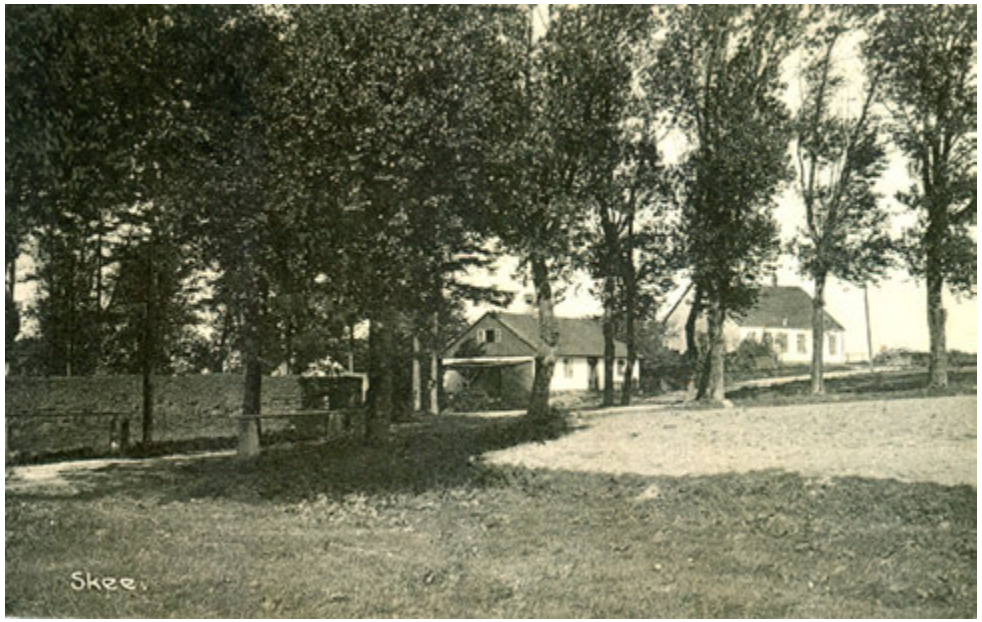

Smedjen i Skee, 1900-1910. Kilde: Ringsted Arkiv

ung pige sidde og jamre sig. Anna hanker op i pigen, der ser ud til højst at være 16 år. Inde i huset kan Anna godt se, hvorfor pigen jamrer. Hun er højgravid og tæt på at skulle føde.

Anna får pigen lagt ned på divanen inde i stuen. Hun løber ud til Anders og fortæller, at der ligger en ganske ung pige inde på divanen, og at hun vist er ved at føde. Anders stirrer måbende på Anna: *"Jamen Anna, løber fantasien af med dig!"*

Anna trækker Anders med ind i stuen. Pigen kigger forlegent op og undskylder: *"Jeg er rejst fra København i morges med toget til Ringsted, og så er jeg gået her til Skee for at finde – av, av, av, nu begynder det igen – for at finde min kæreste, der kommer her fra egnen, men han er flyttet til København"*.

Anna løber så godt som det gamle bentøj kan ned til Marie, der også bor i mosen. *"Marie, skynd dig med mig hjem, der ligger en ung pige derhjemme, og hun skal føde":* Marie undrer sig, men løber med tilbage, hvor Anders møder dem i døren med et udråb: *"Skynd jer nu kvindfolk"*.

Og så går det stærkt med forberedelser og fødsel, der går let. Pludselig står Anna foran Anders med en yndig lille pige i favnen. *"En yndig lille Pauline",* siger han. Hans og Annas eneste søn, Paul, er rejst til Amerika, og de savner ham og tænker tit på ham.

Den unge mor, der under fødslen har fået fremstammet, at hun hedder Petra, falder træt i søvn inde i soveværelset. Hun sover og sover. Anna må give den lille nyfødte pige lidt kogt mælkevand med sukker.

Der går nogle dage, og så vil Petra tilbage til København for at lede efter faderen til barnet. Så vil hun komme tilbage og hente sin lille baby.

Men dagene går, bliver til uger og måneder. Petra kommer ikke tilbage. Da Anna ikke har så mange kræfter længere, bliver det hos Marie i mosen, at Pauline kommer til at vokse op sammen med hendes børn.

Pauline kommer ud at tjene på det nærliggende Skjoldnæsholm og her møder hun sin kommende mand. De får 10 børn, Emilie er det første barn.

Vi følger nu i Emilies fodspor. Som ung får hun et stuepigejob hos familien Engby i Valby. Emilie er blevet forelsket i en rødhåret landvæsenselev, der er flyttet til Amager, men selv om hun leder efter ham, finder hun ham aldrig.

Familien Engbys tidligere stuepige hed Inger, så familien synes, at det vil være praktisk at kalde Emilie for "frøken Inger". Emile bliver ikke hos familien ret længe.

Helena og Peter Christophersen (Elly Schou-Madsens farmor og farfar) foran Store Mariendal på Strandvejen – lige over for Tuborg

En dag bliver hun tilbudt arbejde som stuepige på restaurationen Store Mariendal ved Strandvejen i Hellerup. Her møder hun husets flotte og charmerende søn, Knud og dennes mor, Helena.

Nu skal vi en tur bagud i tid.

Helena, der er født i Brændeskov på Sydfyn, har været på besøg hos en søster, der boede i København. Hun søger arbejde i storbyen og bliver ansat som oldfrue på Store Mariendal. Værten, Peter Christophersen, synes vældig godt om Helena, og det går, som det kan gå ind imellem. På et tidspunkt bliver det svært for Helena selv i datidens store og omfangsrige kjoler at skjule, at hun er gravid.

Peter arrangerer det således, at Helena bliver sendt til Helsingborg i Sverige. Her føder hun en søn. Kort tid efter fødslen, sejler hun med babyen tilbage til Danmark. På kajen i Helsingør står et ægtepar, som skal have hendes søn, Knud, i pleje. Hun må aflevere barnet og tage med tilbage til Store Mariendal og fortsætte som oldfrue.

Peter Christophersens kone opdager på et tidspunkt, at Helena har fået et barn med hendes mand, og beklager sig herover. Det ender med, at Peter må give sin kone en sum penge, så de kan blive skilt, og hun rejser til Amerika. Peter og Helena bliver gift, og Knud, som de i smug har besøgt, hentes hjem fra sine plejeforældre, der kærligt har taget sig af ham.

Knud kommer som voksen til at hjælpe til i restaurationen. Han underholder hver aften gæsterne med sin visesang. En dag siger Helena til "frøken Inger", som hun stadig kaldes. *"Jeg synes, at De går og lægger Dem ud, De er vel ikke gravid?"* Knud svarer: *"Jo, det er "frøken Inger", og jeg er faderen, og det er jeg stolt af."* Helena farer op. *"Hvad siger du!"* og hun knalder "frøken Inger" en lussing,

idet hun fortsætter: *”Ka´ De så komme op at pakke. Jeg vil ikke have, at min søn skal giftes med et tyende!”*

Knud og Emilie pakker straks det, de har og forlader Store Mariendal. De søger tilflugt hos en af restaurationens leverandører, der bor i Grønnegade. Her får de lov at bo i et værelse ”inde over gården”. En aften, da de sidder i Kasinoteatret, går vandet, og Emilie kommer på Rigshospitalet, hvor hun føder en pige, men pigen er svag efter fødslen. Der er ikke tid til at få barnet døbt i kirken. Det bliver i stedet til en hjemmedåb på spisebordet i et gammelt hvidt emaljeret vandfad, der var skaldet af.

En tilkaldt læge konstaterer, at Elly Helena Pauline har slim på lungerne. Han forsøger noget nyt og har held med at suge slim op af pigens lunger, og hun overlever.

”Det var den dramatiske start på mit lange eventyrlige liv” , fortæller Elly Schou-Madsen, der nu er blevet 91 år.

”Mine forældre – Knud og Emilie Christophersen flyttede i 1940 erne til Hvidovre i et hus på Ulsevej 12. Min far var fjerkrækommissionær i Kødbyen. Han sang livet igennem og lavede altid sjov”.

Knud og Emilie Christophersen (Elly Schou Madsens forældre) på deres stadeplads i Kødbyen – ”Fjerkræ en gros”.

Elly har arvet glæden ved sang fra faren. Hun har i mange år sunget lystige - og lidt vovede – viser i Cantastrofen, der mødes en gang om måneden på Risbjerggård. Mange vil også huske Elly fra TV2s serie ”Gangstativerne”, hvor man i 2008-09 uge efter uge kunne følge hende og 30 andre ældre øve sig på moderne sange, som de optrådte med i en hel fyldt sal i Operaen.

”Efter min fars død overtog min mand Svend og jeg huset på Ulsevej. Svend døde i 2003, og nu er jeg flyttet ind i en af de nye dejlige ældreboliger på hjørnet og Hvidovrevej og Brostykkevej”.

”Når jeg tænker tilbage på mit liv, må jeg sige, at jeg har haft et eventyrligt liv. Jeg glæder mig til hver ny dag, og hvis helbredet fortsat holder, håber jeg at blive 100 år og at være aktiv indtil da”.

Elly Schou-Madsen ved klaveret i lejligheden på Hvidovrevej 336 A. Portræt af Elly står på nodestativet. Foto 2013.

Avedøre Strandpark

Af Trine Maria Olsen

For hundrede år siden havde mange danskere aldrig ferie. Søndag og nogle enkelte helligdage var eneste afbræk fra lange arbejdsdage. Det ændrede sig i 1938, da den første ferielov blev vedtaget, og snart strømmede folk ud af byerne, de ville have frisk luft, strand og badevand! Mens det pæne borgerskab drog mod kysten nord for København, valfartede arbejderklassen mod Køge Bugt. Her udviklede sig et vældigt sommer- og badeliv, og sommerhuse skød op alle vegne. Det var dog ikke alle, der havde samme mulighed for et sommerhus, og snart kom der da også alternativer til, i form af både teltlejre og strandparker.

På Gammel Køge Landevej, lige ved grænsen mellem Avedøre og Brøndby, lå engang sådan en strandpark. Lige over for strandparken lå Avedøre Flyveplads, og til højre De Gamle Stuer. Her kunne man komme og slå sit telt op for weekenden og samtidigt nyde alt det badevand og frisk luft, som hjertet kunne begære. Hvornår Avedøre Strandpark åbnede første gang, ved vi desværre ikke med sikkerhed, blot at det var før 1933. Men vi ved at strandparken blev åbnet af Hans Steffen Skovgaard Andersen, hans hustru Ingeborg, og hans svigerfar hr. Jensen.

De første strandgæster ankom som regel til Avedøre Strandpark i april måned. De fleste gæster kom i weekenden, og gerne på cykel. Derfor havde strandparken også en cykelstald oppe ved Gammel Køge Landevej, hvor der var plads til omkring 4000 cykler. Det kostede 25 øre at parkere sin cykel i cykelstalden, og det var strengt forbudt at tage sin cykel med ned til teltene. Derfor var der mange, der i stedet parkerede deres cykel ovre på den modsatte side af Gammel Køge Landevej, op af hegnet til Flyvepladsen. Men det var bestemt heller ikke tilladt, og derfor måtte Glostrup politi også gentagende gange rykke ud i løbet af natten og hente de ulovligt parkerede cykler.

På selve pladsen ned mod vandet kunne folk sætte deres telte op og overnatte weekenden over. De gæster, der ikke selv havde soveposer og madrasser med, kunne købe et halmknippe af en forbipasserende bondemand og sprede det ud i teltet. Der var også dertil indrettede lokummer på teltpladsen.

Nede ved vandet der var selvfølgelig en badebro. Det var Hans Steffen selv, der ved starten af hver sæson byggede en ny badebro, der gik ud til den første sandrevle. Dette var nødvendigt, da strandene langs Køge Bugt alle havde meget lavt og stillestående vand, og man skulle derfor langt ud før vandet var til at bade i.

Der var naturligvis også mulighed for både at få stillet tørsten og den lille sult. På pladsen oppe ved Gammel Køge Landevej havde familien opstillet en lille pavillon, hvor man kunne købe iskager, sodavand kaffe og kager. En overgang stod der også en minimølle nede på pladsen, som Solbjerg Is havde sat op. Den kunne ikke dreje med vingerne, men man kunne både købe is og sodavand fra den.

I en periode kom der hver søndag eftermiddag en Ford kørende på Gammel Køge Landevej fra Greve. Den havde et par store højtalere på taget, hvorfra der blev spillet dansemusik for fuld udblæsning. På sin vej fra Greve holdt Ford'en ind flere steder, blandt andet lige syd for Avedøre Strandpark. Her samledes strandgæsterne så i deres badetøj, og dansede sammen i en times tid, før bilen atter kørte videre.

Familien Skovgaard Andersen kørte Avedøre Strandpark til starten af 1940'erne, hvorefter Snedkermester Niels Knudsen, Avedøre, overtog den videre drift.

Familien Skovgaard Andersen. Mor Ingeborg, Hans Steffen, madmor Marianne samt Poul og hans bror Erik.

Frivillighedsugen – 2013

Af Jens Frederik Jørgensen

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab var synlig og aktiv i forbindelse med Frivillighedsugen 2013

Forstadsmuseets mobile museum, der i ord og billeder fortæller om "Sommerlivet langs Gammel Køge Landevej", var blikfang for selskabet i Frihedens Butikscenter lørdag den 21.9 og onsdag den 25.9.

Formålet med at stille op her et par timer var dels at få kontakt til borgere, der kunne fortælle om deres erindringer om det sommerliv, som udstillingen illustrerede, og dels at fortælle om selskabets aktiviteter.

Vi kom i kontakt med en del af butikscentrets kunder, men oplevede også, at kampen om opmærksomhed var hård, når udstillingen og vores stand var placeret blandt tøjstativer med udsalgsvarer og slagtilbud fra Føtex.

Torsdag den 26.9. holdt vi åbent hus i Rytterskolen. Vi havde 25 gæster, både medlemmer og ikke-medlemmer. Et af vores medlemmer Kirsten Jensen kom med en næsten fuldstændig samling af selskabets medlemsblade gennem de sidste mere end 30 år. Denne enestående samling skal vi nok passe godt på.

Det åbne hus gav gæsterne mulighed for at se malerier og lysbilleder med Hvidovre-motiver, høre om projektet om sommerlivet langs Gammel Køge Landevej og at se og høre om den gamle kirkevej fra Avedøre til Glostrup.

Igen oplevede vi i forbindelse med det åbne hus, at snakken om Hvidovres lokalhistorie gik livligt hen over bordene over en kop kaffe. Det åbne hus i efteråret er ved at blive et fast programpunkt i vores årlige program.

Sommerlivet langs Gammel Køge Landevej

Har du minder eller oplevelser, der knytter sig til sommerlivet langs Gammel Køge Landevej, så lad os høre fra dig. Vi vil også gerne modtage billeder og andet materiale, der kan illustrere emnet.

Du kan kontakte os på følgende telefonnumre og mailadresser:

Birgit Hagested Tlf: 27266423 Mail: bhagested@gmail.com

Gitte Jakobsen Tlf 36759539 / 23433188 Mail: gittejak51@gmail.com

HLS i Frihedens Butikscenter lørdag den 21.9 og onsdag den 25.9.

Rytterskoledag den 16.9. med Jørgen Stoltze

En Hollænder flytter til Hvidovre

Af Jens Frederik Jørgensen

Artiklen bygger på mit interview den 15. november 2012 med Corrie de Place Hansen. Interviewet kom i stand i forbindelse med Selskabets åbne hus i Rytterskolen i september 2012.

Corrie de Place Hansen

Boligblokkene på Strandmarksvej var lige blevet bygget, da Cornelia (Corrie) de Place Hansen den 4. oktober 1963 kom til Hvidovre og flyttede ind i nr. 12, 3. sal mf. Hun var hollænder og havde boet de første 27 år i Rotterdam. Nu var hun blevet gift med en dansk ingeniør – Henning, der arbejdede på rådhuset i Hvidovre.

Hun havde netop gjort sit arbejde som ungdomskonsulent i KFUM/K færdig, da hun ankom med toget fra Rotterdam med 2 kufferter og en cykel. Det unge par havde fået en nybygget 2½ værelses lejlighed. Da Corrie første gang så lejligheden blev hun overrasket over at se lejlighedens parketgulv.

"Jeg vidste ikke rigtig noget om, hvordan nybyggede lejligheder i Danmark så ud. At en nybygget lejlighed havde parketgulve!. I Holland ville der have været trægulve af råt træ, hvor man skulle lægge et eller andet på … Det førte til den første lille uoverensstemmelse mellem min mand og mig. "Jeg kan da ikke bo i en lejlighed på trægulve!" Men så fandt jeg ud af, at gulvene var lakerede".

Det var den første oplevelse af, at der var forskel mellem Holland og Danmark.

"Det var ikke let at klare dagligdagens indkøb, når man i starten kun kunne 2 ord på dansk: "Tak" og "Værsgod".

Når snakken falder på det første svære år, lyser Corrie op i et stort smil, når hun mindes grønthandler Thorsen, der havde forretning ved siden af HB på Strandmarksvej.

"Thorsen er noget af det bedste,

Anders Nørballe og Corrie de Place Hansen under Børneugen foran Strandmarkskirken. Irma på Strandmarksvej i baggrunden. Anders Nørballe hjalp børnene med at hugge figurer i gasbetonblokke

jeg har mødt i mit liv. En stor kraftig mand med en beige kittel. Han fyldte godt i landskabet, og butikken var meget lille. Han hjalp mig hele vejen igennem. "Det hedder sådan, det hedder sådan, det hedder sådan". Jeg øvede mig hele vejen igennem. Kartofler var noget af det nemmeste. Og vi snakkede om, hvad jeg brugte i Holland. Det var mine første kontakter helt nede på jorden".

Det var en kamp, at finde ud af, hvad almindelige ting hed, og ekspedienterne ville ikke altid forstå eller prøve at hjælpe, når der skulle købes landbrød i HB eller bøjler i Schou. Corrie lærte især dansk på en noget utraditionel måde ved at lytte til radio, læse lidt avis og vigtigst ved at låne bøger på det lille bibliotek på Lodsvej.

"Jeg lånte bøger, jeg havde læst før. Jeg var stor fan af Agatha Christie på det tidspunkt, så jeg læste alle Agatha Christies bøger på dansk. Jeg havde læst dem på hollandsk, så det hjælper gevaldigt. Det er en god udvidelse af et ordforråd… Jeg læste også serien om Hornblower, det var for at komme ind i det danske sprog".

I 1964 fik Corrie den første af sine 3 sønner. På hospitalet var hun overladt til sig selv og talte hollandsk til drengen. Tilbage på Strandmarksvej havde nabokonen

også fået et barn. Det skabte en god kontakt. Det begyndte så småt at gå bedre med sproget. *"Det tager tid at komme ind i et nyt samfund"* konkluderer Corrie, men det kom hun, takket være også tilknytningen til Strandmarkskirken.

Hun og Henning gik som oftest hver søndag i kirke i den lille flygtningebarak, som var den 1. kirke i Strandmarks sogn. Gudstjenesten lignede en katolsk gudstjeneste og var helt anderledes end den, hun kendte fra Den reformerte Kirke i Nederlandene, som er hjemlandets officielle navn.

Når Corrie mindes de første år i Strandmarkskirken dukker der flere spændende ansigter op.*" Pastor Tuxen spadserede til kirken i præstekjole og med høj hat. Han havde 6 børn og havde derfor fået 2 lejligheder som bolig for sin familie. Anders Nørballe var kirketjener. Som oftest sad "grovsmeden" – Erik Davidsen – hver søndag på sin faste plads i kirken – til venstre ved vinduet".*

Det blev helt afgørende for Corrie, da en kvinde en dag i forbindelse med gudstjenesten inviterede hende på en kop kaffe. Det var Ebba Jensen, som var sundhedsplejerske og skolesygeplejerske. Med Ebba og hendes mand Ove, blev der skabt et livslangt venskab. De to blev en slags familie og reservebedsteforældre for børnene. Ebba og Ove var med i "Unge Hjem",

Corrie med barnevogn på Strandmarksvej, butikker i baggrunden.

hvor Corrie og Henning også kom. Til møderne i Danalund kunne Corrie få lov til *"bare at tale løs"*.

Da Corrie havde været 4 år i Danmark, kom hun med i bestyrelsen for KFUM/KFUK i Sydvestkredsen, hvor hun brugte sine erfaringer som lærer og ungdomskonsulent. Senere, i 1972, blev hun ansat som konsulent samme sted. Men kun halvtids, så der var tid til at tage sig af de tre drenge, som familien var vokset med.

Omkring 1972 begyndte pastor Højland at lancere tankerne om at ansætte en ungdomskonsulent -

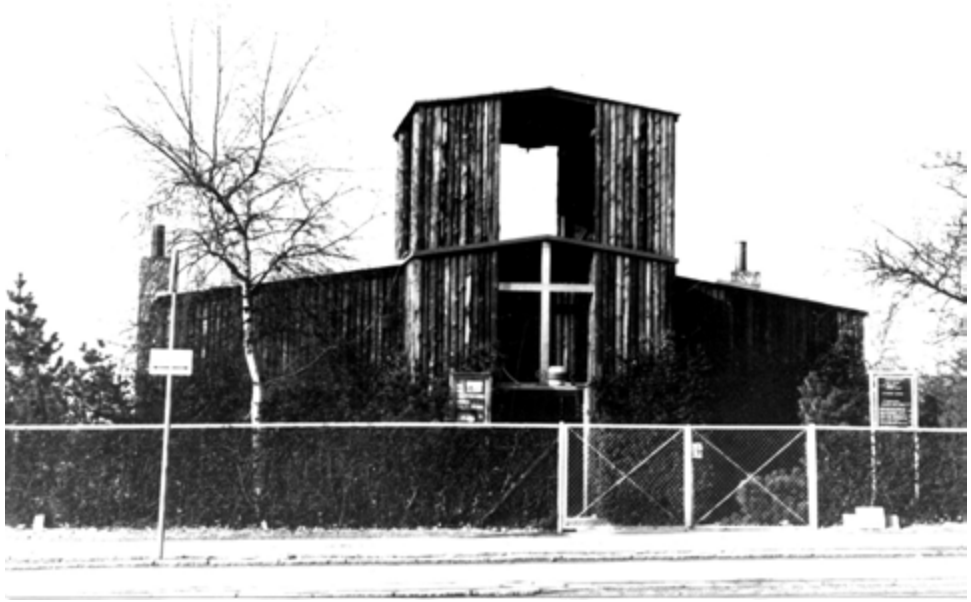

Den første Strandmarkskirke. Kilde: Forstadsmuseet

Den nye Strandmarkskirke bygges, den gamle trækirke forrest.

Ebba og Ove Jensen

eller ungdomssekretær i Strandmarks Sogn. Det blev gennemført med ansættelse af Anne Marie Boile Nielsen, støttet af et udvalg, hvor Corrie var formand. Da Anne Marie stoppede i 1975 for at gøre pædagogstudiet færdigt, blev Corrie ansat i hendes sted, stadigvæk halvtids. En ungdomssekretær var noget nyt og måtte ikke aflønnes via kirkeskatten. Derfor blev ungdomssekretæren "sat på aktier". Ca. 70 familier bandt sig til at betale 10 kr. pr. måned. Det blev 5 spændende år i samarbejde med de to præster – Verner Villesgaard og Niels Erik Steffensen. De tog sammen initiativ til en "Børneuge" i Strandmarkssognet.

Sidste uge i sommerferien blev alle sognets børn inviteret til hen mod 12-15 forskellige aktiviteter på det areal ved Gammel Køge Landevej, der var reserveret til motorvej, og på kirkepladsen. Der blev rejst telte og bygget hytter. Midt på dagen blev der holdt børnegudstjeneste for op mod 250 børn. Da der dengang var mange hjemmegående husmødre, hjalp de til med aktiviteterne nogle timer hver dag. Om aftenen efter spisetid var der lejrbål for forældre og børn i "børnenes by". Ugen sluttede med en gudstjeneste for forældre og børn.

Corrie husker Børneugen ikke blot som hårdt arbejde, men som en fest for børnene som afslutning på skoleferien. *"Det var en form for sommerlejr midt i byen – det er hvad vi med en kort beskrivelse kan kalde Børneugen i Strandmarkskirken. Ikke alle børn kom på sommerlejr – ikke alle børn havde plads til at tumle sig på i sommerferien – ikke alle børn havde voksne hjemme i de sidste lidt trælse uger af sommerferien, når de voksnes ferie var forbi.*

Når vi gav børn et tilbud til denne periode havde det to formål: At give børn en oplevelse af glæde og fællesskab samt at vise dem, at kirken er et sted, hvor glæden og fællesskabet kan trives. Det gav Strandmarkskirken et fantastisk godt navn".

I 1976 begyndte Corrie at læse til præst, og fra 1980 til 2005 var hun præst ved Husum kirke. I 2005 flyttede hun og Henning tilbage til Hvidovre, hvor de nu bor på Dæmningen.

Da motorvejen kom til Hvidovre

Af Jens Frederik Jørgensen

Hvidovre er ikke til at komme udenom – det gælder tilsyneladende hver gang, der skal anlægges nye trafikforbindelser fra København og vestpå. Hvidovre har så måttet lægge jord (og ryg) til.

Det var tilfældet allerede i 1847, da den første jernbane blev anlagt mellem København og Roskilde og igen, da banen fik et ekstra spor i 1870erne. Senere kom S-togslinjen til Glostrup (nu til Høje Taastrup). Så i 1968 kom Holbækmotorvejen - i første omgang kun ud til Søndre Ringvej i Brøndbyvester.

Så kom turen til det sydlige Hvidovre, hvor Gammel Køge Landevej i mange år havde været en hovedfærdselsåre ud af København mod syd. Her kom der i 1972 en S-togs linje til Vallensbæk (nu til Køge) og senere igen motorvejen til Amager og Sverige. Den erstattede planerne om den motorvej, der skulle have forløbet ad Engstrandlinjen, og som ville have truet med at ødelægge det sydlige Hvidovre.

Nu er den 4. jernbanelinje gennem kommunen – højhastighedsbanen - ved at blive anlagt, med alle de problemer, det skaber for kommunen og dens borgere.

Lige nu og her i denne artikel skal det dreje sig om historien om, da den 1. motorvej blev anlagt gennem Hvidovre og Avedøre. Hvilke store ændringer betød motorvejen for kommunens udseende og for byens liv. Hvilke spørgsmål gav motorvejen anledning til. Mange af den samme type spørgsmål dukker op igen 50 år senere ved anlægget af jernbanen.

Tiden omkring 1960 var præget af stor befolkningstilvækst i Hovedstadsområdet. Privatbilisme, der var resultatet af den begyndende økonomiske vækst, gav store trafikproblemer, når man ville ud af København. A1 mod Roskilde og A2 mod Køge var præget af kødannelser. Der var en gennemgående tro på fremtiden, og motorveje blev betragtet ikke blot som nødvendige, men som indbegrebet af fremskridt. Derfor blev der arbejdet med planer om anlæg af motorveje, sådan som det allerede var sket i store dele af Europa. Danmark skulle ikke stå tilbage og skulle også bindes op på det europæiske motorvejsnet.

I Motorbladet nr. 15-1962 beskrives motorvejsplanerne. På daværende tidspunkt var der kun anlagt nogle små strækninger i det, der senere skulle blive til det store H af sammenhængende motorveje nord-syd og øst-vest i Danmark med forbindelser til Tyskland og

Sverige. Det lysnede for anlæg af motorveje, og optimismen hos forfatteren af artiklen fejler ikke noget: *"Engang først i 70erne skulle systemet gerne nærme sig sin færdiggørelse, således at vi til den tid har de 800 km motorvej, man mener, der er behov for"*.

Det kom nu til at tage noget længere tid, og 800 km motorvej var ikke nok for Danmark, når stort set hele landet skulle have et stykke motorvej, sådan som man tidligere i historien skulle have sin jernbanelinje.

I 1961 var det besluttet, at der skulle anlægges en motorvejsstrækning som en udfaldsvej fra København til aflastning af især Roskildevej, men også Gammel Køge Landevej. Den skulle begynde, der hvor Vigerslev Allé krydsede grænsen til Hvidovre kommune og fortsætte de 5,6 km til Søndre Ringvej (Ring III) i Brøndbyvester. Det skulle være et meget moderne og stort vejanlæg. 2 spor med hver 3 kørebaner og naturligvis et nødspor i hver side og en 6 meter bred midterrabat. Motorvejen skulle have belysning, der ved indvielsen blev meget poetisk beskrevet i Motorbladet nr. 23-1968:

"Længdekæde-belysning, hvor lysarmaturerne er ophængt som perler på en snor mellem 17 meter høje rørmaster placeret i midterrabatten med en indbyrdes afstand på ca. 90 m."

Motorvejsanlægget medførte nødvendigvis ekspropriationer. Forløbet af disse kan følges i ekspropriationsprotokollerne fra 1963-64.

Ekspropriationerne kom til at gå hårdt ud over den del af Hvidovre, der ligger øst for Hvidovrevej. Her lå der allerede huse og virksomheder på det areal, der skulle bruges til motorvejsanlægget. Vest for Hvidovrevej kunne motorvejen anlægges hovedsageligt på gartneri- og landbrugsjord.

De første ekspropriationer fandt sted i området omkring Vigerslev Allé. Elsborgvej og Ulfborgvej blev afbrudt, så de ikke længere mundede ud i Vigerslev Allé. 16 huse blev eksproprieret, herunder huse som det senere viste sig ikke var nødvendige at nedrive for at anlægge motorvejen, da motorvejen – i stedet for Vigerslev Allé - blev knyttet an på Folehaven. Disse huse, der nu fik adresse på Vigerslev Allé, blev så solgt for på ny at blive eksproprieret til det igangværende jernbaneanlæg. Det er vist eneste gang, at huse er blevet eksproprieret to gange!

Motorvejen skulle så fortsætte lige nord om bebyggelsen på J. G. Smiths Allé og hen over et nedlagt gartneri – Vigerslevhøj.

Det gjorde for alvor ondt i Hvidovre, da ekspropriationerne nåede frem til Hvidovregade. Hovedgaden i den gamle landsby ville blive

afbrudt af motorvejsanlægget. Det ville skabe en barriere i byen, og der opstod nu en opfattelse og talemåde, som man stadig støder på, om Hvidovre - nord og syd for motorvejen. Det betød også, at Spurvegårdens Butikstorv blev afskåret fra kunder, der boede nord for den nye motorvej.

Et par ejendomme, herunder Ærenlund- Jensens lægepraksis, der lå lige der, hvor motorvejen skulle løbe, blev eksproprieret. ESSO- tanken, der blev drevet af Emil Nielsen, lå også i vejen og blev flyttet over nord for Vigerslev Allé.

Og så stod ekspropriationen over for det helt store problem. Hvidovres gennem mange år væsentligste kulturinstitution, Hvidovre Kino kunne ikke bevares. Biografen måtte lade livet, da vejplanerne, især for omlægning af Vigerslev Allé og for etablering af en fodgængertunnel under motorvejen, krævede 2/3-del af det areal, hvorpå biografen lå. Biografdirektør Inger Larsen og hendes advokat måtte i flere måneder efterlyse konkrete oplysninger om vejforløbet. Uvisheden endte først, da ekspropriationen fandt sted den 22.8.1963. Her henstillede biografdirektøren og advokaten indtrængende til ekspropriationskommissionen om at overveje ændringer, så biografen blev berørt mindst muligt og således, at den efter byggningsændringer ville kunne fortsætte det pågældende sted.

Et ændret vejprojekt ville dog medføre komplicerede bygningsændringer, og der ville ikke kunne tilvejebringes fornødne parkeringspladser til biografen. Hvidovre Kino måtte ofres for at gennemføre ønskerne til fremtidens vej- og trafikforhold.

I tilknytning til biografen havde Toms Chokolade en kiosk, ligesom der var en tobaksforretning og en frugt- og grøntforretning. Også disse forretninger forsvandt.

Det blev besluttet, at der under motorvejen skulle anlægges en 56 m lang fodgængertunnel på 3 m

Hvidovre Kino. Gadekæret i Hvidovre landsby lå i sin tid, der hvor Hvidovre Kino kom til at ligge.

bredde og med en frihøjde på 2,2 m. Tunnelen skulle udføres med barnevognstrapper og slidske til trækning af cykler. Tunnelen henligger i dag skummel, smal og lavloftet, som et eksempel på, hvad der for 50 år siden blev betragtet

som en tidssvarende løsning.

På sydsiden af motorvejen var Spurvegaarden blevet opført i 1952. Bebyggelsen blev kun berørt af motorvejen ved, at der langs med bebyggelsen blev anlagt en offentlig gangsti mellem den sydlige del af Hvidovregade (nu Kirkegade) og Hvidovrevej.

Den næste store forhindring for motorvejsanlægget var Hvidovrevej, der var hovedfærdselsåren

nord-syd i Hvidovre. Det blev besluttet, at Hvidovrevej skulle løftes 1 m i niveau og føres over motorvejen. Hvidovrevej skulle udvides mod vest, så den blev 32 m bred med plads til kørebaner, helleanlæg, cykelstier og fortove. Udvidelsen af Hvidovrevej skulle gennemføres over en strækning af ca. 150 m nord for motorvejen og ca. 250 m syd for motorvejen. Ca. 100 m syd for motorvejen skulle der i begge sider af Hvidovrevej anlægges busholdepladser.

Dette er historien bag, hvorfor Hvidovrevej den dag i dag er bredest på strækningen over motorvejen.

På vestsiden af Hvidovrevej, hvor motorvejen nu skulle ligge, lå der en festplads. Her var en isbod fra Hellerup Is, hvor man om sommeren kunne købe is, vil mange stadig kunne huske. Festpladsen blev anvendt til cirkus og omrejsende tivolier.

Rosenhøj blev først bygget i 1964, så her lå der stadig kolonihaver, da ekspropriationerne fandt sted. Heller ikke Hvidovre Hospital var bygget. Det blev først indviet i 1976.

Hvidovrevej ved overførslen over motorvejen.

I forbindelse med motorvejsanlægget blev det besluttet, at Allingvej skulle være offentlig vej, og at den skulle udvides til 13 m. Denne udvidelse og udvidelsen af Hvidovrevej fik også følger for huse og virksomheder på Hvidovrevej. Et mekanikerværksted med en SHELL-tankstation – Auto Helmer - på hjørnet af Hvidovrevej og Allingvej blev nedlagt. Den næste ejendom mod nord på Hvidovrevej var Hvidovrevej nr. 184. Her havde tobakshandler P. Wessel Enevoldsen sin butik. Den lå tæt ud til fortovet på den oprindelige Hvidovrevej og lå således der, hvor Hvidovrevej skulle bredes ud. Det blev undersøgt, om det ville være muligt at rulle huset tilbage, men den ide måtte opgives, da det ville blive uforholdsmæssigt for

dyrt.

Ved Klardam skulle der anlægges en offentlig gang- og cykelstitunnel i 5,4 m bredde med en frihøjde på 2,5 m. Den tunnel kom aldrig. Svaret herpå har jeg ikke fundet – endnu. I stedet kom der en gangbro over motorvejen ved Ulstrupvej.

Ved den daværende kommunegrænse var der planer om en fremtidig landevej – Avedøre Havnevej. Her skulle der udføres et tilslutningsanlæg til motorvejen. Da motorvejen stod færdig var Avedøre Havnevej nord for motorvejen også færdig, mens den sydlige del først blev anlagt senere.

Isbod, SHELL tankstation og tobaksbutik , på hjørnet af Hvidovrevej og Allingvej. Kilde: Heins Madsen

Motorvejen fortsatte nu mod vest gennem Brøndbyøster. Anlægget af motorvejen betød, at den del af Brøndbyernes kommune (som kommunen hed i 1963), der kom til at ligge syd for motorvejen, senere blev flyttet over til at være en del af Glostrup kommune (Avedøre).

Brøndbyøstervej skulle føres under motorvejen, og her blev der også taget højde for den fremtidige trafikmængde. Vejen skulle omlægges og være 33 m bred med plads til kørebaner, midterrabat, cykelstier og plads til fortove. Det er derfor Brøndbyøstervej den dag i dag buler ud på stykket under motorvejen, sammenlignet med Byvej og Brøndbyøstervej henholdsvis syd og nord for motorvejen.

Omlægningen af Brøndbyøstervej syd for motorvejen kan også stadig ses, idet Kærbyholm faktisk er den gamle del af Brøndbyøstervej.

Motorvejen betød, at Stavnbjergvej, der på den tid gik mod nord ca. 200 meter øst for Stavnsbjerggaard måtte afbrydes. Brøndbyernes kommune var imod. Kommunen mente, at vejen så absolut måtte føres over eller under motorvejen. Kommissionen vedtog at henvise den nord-syd gående trafik til Brøndbyøstervej dog således, at man var villig til at optage sagen til behandling igen, hvis der kom nye oplysninger om behovet for en vejforbindelse over eller under motorvejen på dette sted. Behovet er aldrig kommet, og Stavnsbjergvej, der var en del af den gamle kirkevej fra Avedøre til Glostrup, blev således også en af de veje, der blev afbrudt af motorvejen.

Det sidste store spørgsmål, som

motorvejen gav anledning til i det, der i dag er Hvidovre kommune, var ude ved Vestvolden. Forsvaret lagde afgørende vægt på, at der ikke kom offentlig færdsel på det militære område. Området skulle forbeholdes til militære formål. Til dette formål var det nødvendigt med en bro over motorvejen. Det er den gang- og cykelbro, der i dag fører over til Voldgaden i Brøndbyskoven.

Motorvejen gennem Hvidovre gav anledning til debat i såvel pressen som i kommunalbestyrelsen

Her er et udpluk.

Overdækning

Som det har været tilfældet med jernbanen, var der også før motorvejens etablering ønsker om overdækning af motorvejen - på strækningen langs Spurvegården og Rosenhøj.

Sagen blev rejst af Poul Hansen (SF), der på det tidspunkt sad i kommunalbestyrelsen. Hans hovedargument var, at borgerne ganske uforskyldt blev udsat for sundhedsfarlig støj. Forslaget blev som bekendt ikke gennemført. Ifølge Poul Hansen tog man mere hensyn til trafikken og økonomien end til mennesker og deres hjemmeliv.

Motorvejens åbning

Den 24. juni 1968 skrev Politiken om *"Fem km motorvej, der ikke må anvendes"*. Motorvejen var bebudet åbnet i pinsen 1968. Det skete ikke. *"Så medens trafikpropperne voksede i weekenden på Køgevej og Roskildevej i hovedstadsområdet, lå 5,5 kilometer motorvej med fire kørebaner færdigetableret jomfruelig uberørt"*.

Det skyldtes, at der stadig manglede autoværn og lysmaster til vejbelysningen. Politiken bemærker med slet skjult ironi, at alt andet var klar til brug og fortsætter: *"En bro tværs over vejen, som udelukkende er sat op for at skabe forbindelse fra en skov til et militært område, er også bygget færdigt"*.

Fredag den 25. oktober 1968 kl. 14 skulle motorvejen tages i brug. Det skulle ske uden nogen form for festivitas som f.eks. en minister, der klipper en snor over. Godt det samme. Åbningen blev forsinket i 3½ time og medførte i den allerværste myldretid en gigant-trafikprop. Mange bilister søgte ad Sønderkær til Hvidovrevej, og ordenspolitiet måtte have en større styrke ud for at afvikle trafikken i de drøje timer, forsinkelsen stod på. Alt dette berettede Hvidovre Avis for sine læsere.

Hegn langs motorvejen

Langs motorvejen var der opsat et ½ m højt trådhegn. Et af de første kritikpunkter, der blev rejst, efter

at motorvejen var blevet taget i brug, var hegnets højde eller rettere manglende højde. Mindre børn kunne nemt kravle over trådhegnet, beskrev Hvidovre Avis i ord og billede.

Mens motorvejen blev anlagt, var det en yndet søndagsfornøjelse at gå en tur på motorvejsarealet. Det blev af børn betragtet som et spændende legeområde. Skrænterne ned til motorvejen kunne bruges til at kælke på.

Bedre hegning, så børn ikke, som de var blevet vant til, kunne komme ned at lege på og ved motorvejen, var et alvorligt problem, der hurtigt måtte løses.

Allingvej anlægges

Arbejdet med at udvide Allingvej løb ind i vanskeligheder. På grund af vej- og kloakarbejdet blev vejen totalt kørt op. I regnvejr sank vejens beboere i til anklerne, berettede Hvidovre Avis i juli 1970, da arbejdet havde stået på i 9 måneder.

En tidligere grundejerforeningsformand fortæller: *"Jeg er faldet 5 -6 gange, men det er måske, fordi jeg er for gammel. Men det er værre, at kvinderne mister deres fodtøj i det bløde morads"*.

Arbejdet blev af teknisk forvaltning lovet færdig til 1. oktober 1970.

Forskellig modtagelse af motorvej og baner

Når man spørger sig for, om hvordan Holbæk-motorvejen blev modtaget, så er svaret næsten altid, at den blev positivt modtaget. Kritik har heller ikke i synderligt omfang fundet vej til spalterne i Hvidovre Avis.

Den flotte og moderne motorvej blev etableret i en periode med fremgang og optimisme. Familierne havde i stort omfang fået egen bil, så de kunne komme ud af byen i weekender og i ferier. De kunne se deres egen fordel ved motorvejen. De kunne undgå at skulle holde i kø, og de andre store veje blev aflastet for trafik. Der var nok også en vis stolthed over, at Hvidovre nu som en af de første byer fik sit navn på motorvejskortet.

Med den jernbane, der nu anlægges, forholder det sig på flere måder anderledes. Den anlægges i en krisetid, og Hvidovre som lokalsamfund får ingen nytte af en højhastighedsbane til Europa. Den kommer til at ligge synligt og hørligt i byen. Miljøkonsekvenserne er kommet i fokus i modsætning til dengang, da motorvejen blev anlagt.

Avedøresletten er, efter at militæret har forladt Avedørelejren, blevet en del af Hvidovre kommunes rekreative arealer, og området er blevet fredet. Jernbanen skal nu føres hen over Vestvolden. Det yderste nordvestlige hjørne af

kommunen ændrer helt karakter.

I modsætning til motorvejen i nord blev forslaget om en motorvej i det sydlige Hvidovre modtaget med skræk og rædsel. Motorvejen ville komme til at forløbe gennem allerede tæt bebyggede boligområder. Forslaget mødte stor modstand, og Hvidovre Avis var en af bannerførerne i kritikken. Fornuften sejrede, og motorvejen blev i stedet anlagt via Avedøre Holme.

Nu kan der så vel ikke komme flere baner og motorveje gennem Hvidovre? Jo en letbane, udformet som en moderne sporvogn, kan være på vej enten via Hvidovre Hospital eller via Avedøre Holme. Da en letbane kan blive til glæde for borgerne og vel heller ikke vil skabe voldsomme miljøproblemer, kunne den nemt tænkes at blive positivt modtaget i modsætning til jernbanen.

Holbæk-motorvejen, hvor den krydser hen over grænsen mellem Hvidovre og Brøndbyøster (Byvej/Brøndbyøstervej)

Harry Schultz fortæller i sine erindringer, at Hvidovre første pølsevogn havde stade over for Hvidovre Kino, med bagsiden op mod Spurvegaardens hæk.

Kilde: Forstadsmuseet - En Avedøredrengs erindringer af Harry Schultz. Indlæg ved møde i Lokalhistorisk Selskab d. 11. oktober 1999.

Poul Sverrild skrev en artikel i medlemsbladet nr. 1- 1984 om Zar Peters rast på Hvidovre Kro. Her efterlod han sig, som så mange andre steder, en ubetalt regning, som datidens finansministerium, Rentekammeret måtte betale. Hvidovre Kro lå i Hvidovregade, der hvor nu motorvejens nordlige kørebaner ligger. Kroen blev nedlagt for ca. 200 år siden.

Har nogen af vores medlemmer billeder, der fortæller om motorvejens anlæg og/eller billeder, som kan illustrere indholdet i denne artikel, så kontakt venligst Jens Frederik Jørgensen, jfj@tdcadsl.dk, tlf: 24230595

Kilder: Tak for materiale og oplysninger mv. til: FDM-bladet-Motor, Politikens avisarkiv, Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, Hvidovre kommune –By og Teknikforvaltningen, Hvidovre Avis, Forstadsmuseet, Heins Madsen, Gitte Jakobsen, Jørgen Salhauge, Ole Asbjørn Petersen og Poul Sverrild.

Svanebugten

Af Leif Jochimsen

Vejen til "Diamanten" fra Hvidovre kan, når man kører på cykel, med fordel køres langs vandet. Ud til Kystagerparken ved Hvidovre Havn og videre til Kalvebod Strand og gennem Valbyparken. Der bliver på denne måde skåret en trekant af, og man er fri for lysreguleringer på denne strækning. Ofte har turen givet nogle gode ornitologiske oplevelser med store flokke af svaner, blishøns, gråænder og andre vadefugle. Specielt har der ved flere lejligheder været mange svaner. Enten ligger de og vugger, som svaner nu gør det, med vingerne hævet, eller de vender bagdelen i vejret for om muligt at finde lidt føde i vandet. Det er meget beroligende at betragte svaner!

På en grå efterårsdag slog et af "tilværelsens komplicerede tilfælde" til igen. Mit formål med besøget i Diamanten den dag var at læse mere om en svensk journalist og forfatter, Sturzen-Becker, der ved et andet tilfælde havde fanget min opmærksomhed, og som jeg ville læse mere om. Blandt meget andet udgav og skrev Sturzen-Becher en avis "Skandinavisk Gazette", der udkom i perioden 1861 til 62. Der var på biblioteket den dag lagt et eksemplar frem af de samlede udgaver af avisen, der udkom i alt 39 blade. Hovedindholdet i avisen var det skandinaviske spørgsmål og forholdet mellem Sverige, Norge og Danmark. Sturzen-Becker var en stor og engageret tilhænger af "Norden til Ejderen" Det er en anden historie, men der var i avisen også anmeldelser af bøger.

I nummer 19 fra den 6. juni 1862 skriver redaktøren en anmeldelse af en bog af Tyge Becker: "To fortællinger fra enevælden" udgivet i 1862, og her fortælles historien om svanejagten, som den blev arrangeret af Overjægermester Hahn i 1668. Det var en årlig begivenhed, og kong Frederik den 3. og dronning Sofie Amalie deltog i jagten. Det var især dronningens store fornøjelse, men andre og mange betydningsfulde personer blev inviteret til at deltage, intet var for kostbart, når det kunne more de allerhøjeste herskaber. Det var dengang et kongeligt privilegium at skyde svaner.

Forberedelserne blev startet 8 dage før den store jagtdag. Overjægermesteren tog til Vordingborg, hvor der blev indgået aftale med ca., 1200 fiskerbåde om deltagelse i jagten. På det tidspunkt var hele det sydsjællandske område endnu ikke kommet sig efter de svenske ødelæggelser nogle få år tidligere.

Mange gårde lå ødelagte hen, og der var stor fattigdom i området. Det var også på den tid Svend Poulsen, måske bedre kendt som Gøngehøvdingen, kæmpede for at få sin tilværelse til økonomisk at nå sammen. Frederik den 3. havde lovet Svend Poulsen en betaling for deltagelsen i krigen mod svenskerne, men løb fra forpligtelsen.

Overjægermester Hahn havde kommandoen. De mange fiskerbåde skulle drive de mange svaner, der også dengang var i de danske farvande, nordpå til "Kallebod Strand". I den periode var det en let sag, da svanerne ikke kunne flyve grundet de manglende nye vingefjer, der endnu ikke var udvokset. Historien fortæller om tusindvis af svaner, så en del var heldige og slap væk i tide. Cirka 500 svaner lykkedes det for fiskerne at drive nordpå til bestemmelsesstedet.

Fiskebådene sejlede i en halvcirkel op langs kysten og drev svanerne sammen. Det var hårdt arbejde at ro den lange strækning. Et par tusinde både dannede senere en kæde fra det sydlige Amager til Avedøre strand. Flåden kom også på arbejde under jagten Krigsskibe, mindre fregatter og jagter skulle arbejde sammen med fiskerbådene. Hvilket syn!

Den store dag er den 12. august l668, og selskaberne bliver samlet på vestsiden af Amager, hvorfra de sejles til jagtområdet i barkasser, der blev styret at en kaptajn og roet af 10 mand. På grund af det lave vand var der bygget en bro ud til barkasserne. Kongen sejlede i en chalup, der var forgyldt, og årerne var rødmalet. Båden blev roet af 20 rorkarle, disse var klædt i stribet østindisk glinsende karminrødt silkestof.

Hele selskabet går først ombord på kongens jagt, der lå for anker i bugten. Jagten var forsynet med 26 kanoner. Der startes med en lille frokost. Herefter startes jagten med en lille fanfare på det sølvhorn, Hahn bærer i en kæde om halsen. Så er det tid til igen at gå i chaluppen og i barkasserne, 42 både i alt nærmer sig nu svanerne. De små både ved Kongens Enghave skyder, dog kun med løst krudt, for at få svanerne samlet og drevet frem mod kongens båd. Kongen løsner det første skud mod svanerne, hvorefter alle falder ind. Alt, hvad der var mobiliseret af krudt og kugler, blev nu rettet mod de stakkels svaner.

Ud over de mange fiskere var også en del småbåde blevet hyret til at hjælpe i små fladbundende både, fra Kongens Enghave til Amager. Jagtbetjente på heste red op og ned langs kysten blæsende i deres jagthorn for at hjælpe med til, at svanerne ikke undslap. Matroser

og andet godtfolk var blevet hyret til at vade ud til de skudte svaner og samle dem sammen. Det blev en "knibetangs manøvre", hvor det nærmest var umuligt ikke at ramme de sammenjagede svaner.

Alle morede sig mageløst med undtagelse af de 433 svaner, der måtte lade livet den dag! Så tallet på de sammendrevne svaner passer meget godt! Kongen skulle have nedlagt 32 og dronningen 37.

Overjægermesteren fik ros for arrangementet. Efter jagten sejlede det kongelige selskab tilbage til kongens jagt, og der blev igen holdt taffel. Fiskerne måtte selv se at komme tilbage efter de anstrengende dage. Betalingen var en "daler", hvilket kongen mente, fiskerne måtte være tilfredse med!

Det er ikke svært at forstille sig bugten med de mange svaner, der forsøger at slippe væk. Kugler der flyver gennem luften, brag fra kanoner og geværer. Luften der var fyldt med krudtrøg og skrig fra de skræmte svaner. Råb, latter, skrig, krudtrøg, blod og lugten af de skudte svaner. Det var et stort drama med mange aktører.

Hvad gjorde man efterfølgende med de mange døde svaner? Intet er gået til spilde! Helt frem til det 20. århundrede var det almindeligt at tilberede og spise svaner og efter denne jagt, var der kød til mange munde. Men også de mange fjer og dun blev anvendt. Der blev udvundet fedt af fuglene, og de bedste vingefjer blev skåret til og brugt som skrivefjer.

Området for jagten er Kallebod Strand eller Kalvebod Strand, som vi kalder det i dag. Det kunne/burde i stedet hedde "Svanebugten" til ihukommelse af de mange svaner, der har måttet lade livet gennem årene. Godt at dette ikke sker mere, nu er svanerne fredet, og heldigvis er bestanden af Danmarks nationalfugl igen voksende.

En smuk svane ved Brøndby Strand

Svanejagt. *Maleri af de Conninck. Datering: før 1848. Værket tilhører Statens Museum for Kunst. Fotografisk gengivelse © SMK Foto.*

Vidste du det?

Med baggrund i museumsinspektør Anja Olsens foredrag om Kalveboderne, blev der stillet spørgsmål om betydningen af ordet Kalveboderne. Ordet har udgangspunk i ordet Kalv, der betyder en grund, som man ind i mellem kan se. Fra Wikipedia: Navnet kalv hentyder til, at småøen naturligt tilhører (er et barn af) et større stykke land. Og boder betyder et sted, hvor der sælges fra. Altså ser det ud til, at Kalveboderne refererer til stedets fysik og stedets funktion, og ikke som man fejlagtigt kunne tro, er afledt af handel med kvæg til kødbyen, (som man snakkede om ved foredraget).

Kongens Nytorv, Nyhavn og H.C. Andersen

Foredrag den 2. okt. af Palle Plambeck Olsen i Rytterskolen.

Af Lars Bo Henriksen

Ca. 20 tilhørere var mødt op i Rytterskolen for at høre et af vore medlemmer, Palle Plambeck, fortælle - og viste det sig - vise billeder om Kongens Nytorv og Nyhavn.

Han præsenterede sig som Hvidovre-borger siden 1956 med et stort hjerte for Københavns historie, som han arrangerede ture om, og derpå gik han i gang med – bistået af Frank H. Gudmann - at vise billeder fra Kongens Nytorv.

Indtil 1670 var denne plads nord for byen, København, et forsømt område, som Chr. V. dette år fik en arkitekt til at planlægge at planere og brolægge. Midt på pladsen ses stadig en statue af regenten. Ikke den, som blev lavet i 1688 i bly, men en kopi fra 1946, lavet i bronze, da den oprindelige statue var faldet sammen

Den første bygning, som blev bygget til/på pladsen var Gyldenløves Palæ, som i 1700 skifter navn til det nu kendte Charlottenborg, da enkedronning Charlotte Amalie får det overdraget. Ved palæet lå byens første Botaniske Have, som i 1874 flyttes til sin nuværende plads ved Østre Vold. Bygningen, som i dag er bygget større, og som nu er kunstmuseum, var oprindelig opkaldt efter en af Chr. 4. sønner.

En anden interessant bygning fra den tid var kanonstøberiet, Gjethuset, som i 1672 blev opført der, hvor Det kongelige Teater, ligger nu. Gjethuset rives ned i 1872.

Palle tager os med rundt til alle pladsens kendte bygninger med relevante oplysninger om, hvornår de blev bygget, hvilken virksomhed der fandt sted, og hvilke personer, der var knyttet til stedet. Foredraget var desuden fyldt med rigtig mange oplysninger om begivenheder og med anekdoter, som var med til at fange vor opmærksomhed.

Et eksempel er Elton Johns fortørnelse over Hotel d`Angleterres rædsomme gardiner, som han betalte for at få skiftet ud. Andre personer, der blev omtalt, var søhelten, Niels Juel, og bankdirektøren, C.F. Tietgen.

Efter at have set og hørt om Det Nye Kongetorv, som pladsen oprindelig hed, bevæger fotografen og foredragsholderen sig ned langs Nyhavns skyggeside.

Nyhavns kanal blev udgravet i 1671-1673. Den er 400 m lang og 3 m dyb.

På skyggesiden ligger, som tidligere omtalt, Charlottenborg, i hvis have der er noget så sjældent som en gravsten for en hund. Gravstenen er – efter sigende - oveni købet lavet af selveste Bertel Thorvaldsen, og hunden er kunstmuseets direktør, Nicolai Abildgårds, en italiensk hund, der svømmede efter sin herre, da denne skulle hjem og være direktør i Danmark.

Andre navne, som er knyttet til skyggesiden, er H.C. Andersen og Marie Grubbe.

I solsiden ligger enkelte af de gamle havneknejper stadig intakte. Det gælder nr. 7: Hong Kong, nr. 21: Cap Horn og nr. 25: Hyttefadet.

Op til 1950erne var her et råt sømandsmiljø, men i 1950erne blev det arnestedet for dansk dixielandjazz, og Papa Bues vikinger høstede de første succeser i Cap Horn. I de senere år er solsiden blevet et af Københavns samlingssteder.

Oprindelig har her været en hel del hoteller, men siden jernbanen kom ca. 1850 er området blevet udkonkurreret af andre dele af København.

Der er rigtig mange spændende huse blandt de ulige numre, og også her har H.C. Andersen boet, når han altså ikke var ude på sine kendte rejser.

En af de mere makabre historier er fortællingen om morderen Petri Worm, som blev henrettet og begravet uden hoved.

Nr. 1 i gaden er Kahytten, som er blevet kendt fra Sigfred Pedersens vise: Nu går våren gen Nyhavn fra Shanghai og til Kahyt.(Kendt som Søren Bramfris Lærkesang)

Mange personnavne er knyttet til solsiden: Foruden de allerede nævnte er det bl.a. Poul Reumert, Fredrik Kuhlau, Jenny Lind, A. M. Hirschsprung, og medlemmerne af eventyrernes klub.

Vi sluttede (selvfølgelig) foredraget om Nyhavn af med at synge Søren Bramfris Lærkesang.

Så kom overraskelsen. Palle havde stadig lidt på hjerte: Havde vi tid og lyst til at høre lidt om H.C. Andersen? Det havde vi, og så kom endnu et spørgsmål: Hvem tror, at H.C. Andersen er af kongeslægt?

Det var der en hel del af tilhørerne, der gjorde. Men efter en flot gennemgang af digterens liv, var der endnu flere, der gjorde det. For Palle havde fundet så mange mystiske ting ved Odensedrengens besynderlige skæbne, at meget tydede på nogle kongelige gener.

Så var der ikke mere på programmet, og Frank kunne takke Palle for en spændende eftermiddag. Referenten og tilhørerne kunne gå hjem efter at have været sammen med en fortæller med en rigtig stor fortælleglæde og en virkelig god evne til at oplyse om noget, der var interessant.

Hvornår må man kalde sig by historiker? Jeg ved det ikke, men for mig personligt vil Palle Plambeck Olsen fremover være det.

Vi er nogle, der allerede glæder os til rundturen til foråret.

Vidste du det?

Gjethuset, *det kongelige støberi i København til fremstilling af klokker og kanoner, kendt fra ca. 1500. Efter skiftende placeringer opførtes i 1671 et nyt monumentalt støberi ved* **Kongens Nytorv**. *Frederik 5.s rytterstatue på Amalienborg Slotsplads, måske også Christian 5.s rytterstatue på Kongens Nytorv, blev støbt i Gjethuset. (ordet gjet betyder at støbe)*

Kanonstøberiet flyttede i 1757 til **J.F. Classens** *anlæg i Frederiksværk. Bygningen ved Kongens Nytorv tjente en periode som kadetakademi og 1830-66 som militærhøjskole, hvorefter den i 1872 blev nedrevet for at give plads for* **Det Kongelige Teaters** *nuværende bygning.*

Jørgen Stoltze fortæller

Af Ole Asbjørn Petersen

Rytterskoledag den 16.9.2013 med Jørgen Stoltze.

Godt 20 fremmødte hørte Jørgen fortælle om sit engagerede liv.

Jørgen kom til Hvidovre i 1969, hvor man i hans terminologi kun kendte til Hvidovre som et sted, man kørte igennem, når man skulle ned til badestrandene langs Gl. Køge Landevej.

Fra starten var Jørgen interesseret i Hvidovre Kino. Inden han kom til Hvidovre, besøgte han biografen, når han ikke havde nået at se filmene, mens de gik i København og på Frederiksberg.

Kærligheden til filmens verden tog til, og Jørgen var i mange år medlem af bestyrelsen for Danske Filmklubber. På et tidspunkt var der over 30 filmklubber tilsluttet. I dag er der ikke så mange filmklubber tilbage, men Jørgen kunne med stolthed fortælle, at Hvidovre Filmklub er Danmarks største. Jørgen har i mange år været formand for klubben og har nu et stort ønske, at der kan anskaffes apparatur, der kan leve op til den indfundne digitalisering. Der er fremsendt ansøgning til kommunen.

I mange år var Jørgen formand for Kulturrådet, hvor de mange forskellige aktiviteter blev omtalt. Fra vinsmagning til store musikarrangementer og møde med kulturpersonligheder viste en stor spændvidde i repertoiret.

Afslutningsvis fortalte Jørgen om tiden som formand for grundejerforeningen Strandvang og debatten om en eventuel sti langs vandet fra Hvidovre Havn til dæmningen ved Langhøjskolens parkeringsplads.

Det blev en eftermiddag, hvor vi hørte om oplevelser i Hvidovre set med et aktivt menneskes briller.

Gaveide.

Giv et års medlemskab af Hvidovre Lokalhistoriske selskab

Selskabet fik en henvendelse fra et af vores medlemmer, der spurgte, om vi udstedte gavebeviser. Hun ville gerne give en af sine venner et års medlemskab af selskabet, da hun mente, at det ville være en gave, som modtageren ville blive glad for. Og bedre anbefaling kan selskabet ikke få – at medlemmer anbefaler medlemskab til ikke-medlemmer og betaler for det første års medlemskab som en gave.

Vi har i selskabet straks taget ideen op, så nu sælger vi et gavebevis på et års medlemskab. Gavebeviset er på 4 sider med billede af Rytterskolen og Avedøre Gadekær på henholdsvis for- og bagside. På side 2 fortælles kort om selskabets aktiviteter, og på side 3 er der plads til at skrive en hilsen til modtageren.

Gavebeviset koster 100 kr. hvis det gives til en pensionist, og ellers koster det 125 kr.

Vi håber, at mange af vores medlemmer vil gøre brug af gavebeviset. Når du ønsker at købe et gavebevis, så kan du henvende dig til Ole Asbjørn Petersen, Lars Bo Henriksen eller Jens Frederik Jørgensen (se adresser og telefonnumre på næstsidste side i bladet). Gavebeviset vil også blive solgt i forbindelse med selskabets møder og arrangementer.

Intermezzo i Sønderkærskolens historie.

Af Ole Asbjørn Petersen

I denne artikel vil det i særlig grad være forsøget på at nedlægge Sønderkærskolen i tiden 1984-1985, der er emnet.

I gennem lang tid har der nu verseret en debat, ja til tider en meget ophedet debat, om skolenedlæggelser i Hvidovre kommune. Tirsdag den 28. februar 2012 besluttede et flertal i kommunalbestyrelsen bestående af Socialdemokraterne, Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti, at Enghøjskolen og Sønderkærskolen skulle nedlægges med virkning fra august 2012.

Siden 2008 har der været rygter og forslag om nedlæggelse – eller nedlæggelser. Det er sikkert en af de alvorligste beslutninger, man som politiker bliver stillet op overfor. Jeg skal blot her erindre om, at Enghøjskolen tidligt var inde i billedet, dernæst en næsten godkendt beslutning om nedlæggelse af Engstrandskolen, så var en mellemstor skole i spil og sluttelig i en sen nattetime kom beslutningen om at nedlægge Enghøjsskolen og Sønderkærskolen.

Argumenterne er gennem årene fløjet i luften og blot for at anskueliggøre, hvor svært det kan være at træffe beslutningen, skal der her gives nogle få eksempler på udviklingen i politiske standpunkter:

"I Hvidovre lukker vi ikke skoler, her redder vi skoler" senere ændret til: " "Den bedste løsning er at nedlægge de to skoler".

"Der er en besparelse ved at nedlægge en skole". Senere: "Besparelsen skal blive i skolesystemet."

"Vi vil ikke nedlægge skoler".

Citaterne er alle gengivet fra Hvidovre Avis.

Ovenstående skal blot illustrere, hvor svært det er at nedlægge skoler.

Denne artikel tager udgangspunkt i disse overvejelser og ser tilbage på et tidligere forsøg på at nedlægge Sønderkærskolen.

I starten af 80érne kom et nyt ord ind i skoleverdenen. Hvor man tidligere talte om elevernes undervisning og lærernes engagement i denne, kom det nye ord kapacitetstilpasning ind i skoleverdenens terminologi. Var det mon nu et spørgsmål om at give den fornødne kapacitet til lærernes mulighed for at videreuddanne sig, eller var det et spørgsmål om at fastsætte en klassekvotient, så lærerne kunne undervise de i snit 24 elever i en klasse på betryggende vis?

Det har sikkert været inde i overvejelserne, men konkret var det nok snarere et udtryk for, at man skulle se på mulige besparelser for at kunne flytte ressourcer til andre områder eller komme med skattelettelser.

Hvidovre kommune så naturligvis også på mulighederne, og en lang

proces gik i gang for at nedlægge Sønderskolen. Allerede i 1982 blev der åbnet for debatten med et optaktsmøde den 24.-25. september på Marianelund, hvor forvaltning, skolepolitikere, skolekommission, fælleslærerråd, skoleinspektører og medlemmer af fælleslærerrådet var indbudt. De synspunkter, der kunne udledes på konferencen, skulle danne grundlag for det administrativt udarbejdede forslag til udbygningsplan, der skulle være færdigt i marts 1983.

På Sønderkærskolen gik der nu gang i bestræbelserne på at mobilisere alle gode kræfter, så en skolenedlæggelse kunne undgås. Der blev dannet en støtteforening, og Hvidovre Lærerforening og Hvidovre Fælleselevråd gik aktivt ind i arbejdet for at hindre en nedlæggelse. Den 20. november 1984 besluttede et knebent flertal med Socialdemokratiet i spidsen i kommunalbestyrelsen, at Sønderkærskolen skulle nedlægges fra skoleåret 1987-1988´s start. I tiden frem til kommunevalget den 19. november 1985 bølgede argumenterne lystigt frem og tilbage. Kommunen mente man kunne spare ca. 6 millioner årligt, mens andre beregninger viste, at det højst drejede sig om 1,6 million. De konservative ville nedlægge to skoler, men ikke Sønderkærskolen. SF, Venstresocialisterne og de Radikale ville slet ikke lukke skoler, så der var lagt op til stor og god debat.

En gruppe borgere oprettede en Hvidovre liste til kommunevalget i protest mod den trufne beslutning om nedlæggelse. Kandidaterne opstilledes sideordnet og var bredt sammensat: en lærer fra sygeplejeskolen, Eva Sørensen, eksportdirektør Torben Johansen, lærer Jan Øhrgaard, Sønderkærskolen, biblioteksassistent Elise Friborg Petersen samt Lars Palle Jørgensen, fagottist i Sjællands Symfoniorkester. Man indledte et valgteknisk samarbejde med De Grønne.

Den 19. november 1985 afholdtes kommunevalget. Stor var spændingen, da resultatet af afstemningen skulle gøres op. Samarbejdet med De Grønne bar frugt. Hvidovrelisten fik 358 stemmer og De Grønne 927 stemmer. Det var lige netop tilstrækkeligt til at få valgt Hanne Berit Møller fra De Grønne til kommunalbestyrelsen. Den nye kommunalbestyrelse fik følgende mandatmæssige sammensætning:

Socialdemokratiet	10
Konservative	5
Socialistisk Folkeparti	4
De Grønne	1
Venstresocialisterne	1

Socialdemokratiet havde mistet sit absolutte flertal og indgik sammen med Socialistisk Folkeparti, Venstresocialisterne og De Grønne en konstitueringsaftale, hvor det blev fastslået, at der skulle være 11

Rejsegilde på Kettevejen Skole 1923

skoledistrikter i næste valgperiode. Dermed var Sønderkærskolen reddet, og Hvidovrelisten havde opfyldt sin mission. Efterfølgende lod Hvidovre listen sig opløse.

Flere års hårdt arbejde var afsluttet, og en glad skolenævnsformand, Doris Laugesen; kunne sende nedenstående skrivelse hjem til forældrene den 28. november:

Kære forældre!

Endelig kan vi skrive om noget rigtigt glædeligt.....

Som et resultat af de drøftelser, der har fundet sted efter valget mellem socialdemokratiet og venstrefløjen er der indgået en aftale om at bevare alle 11 skoler – og dermed bevare Sønderkær.

Vi siger alle forældre tak for den opbakning og tillid, der er vist skolenævnet i denne sag.

Med venlig hilsen SKOLENÆVNET.

Jagten på spionen, førte de små "soldater" ind i fredkrudtmagasinet, over stormbroen og ind i den uhyggelige kaponiere, hvor spionen måtte give sig til kende.

Spionen blev fundet

Befæstningsdagen 2013

Af Mikkel Knudsen

Det blev en forrygende dag på Vestvolden, da 130 børn og endnu flere voksne deltog i årets Befæstningsdag den sidste søndag i september. Solen skinnede højt og området viste sig fra sin absolut flotteste side, da børnefamilierne drog af sted i jagten på den tyske spion i rollespillet Spionmysteriet. Historien tog udgangspunkt i den faktuelle historie om den tyske gesandt, der omkring 1. Verdenskrig viste overordentlig stor interesse for Vestvolden. På Befæstningsdagen blev der taget kunstneriske friheder, så spionen var ikke længere den tyske gesandt, men den lokale bondekone med tyske rødder.

Jagten førte deltagerne rundt i fredskrudtmagasinet, over stormbroen og ind i den uhyggelige kaponiere, hvor spionen åbenbarede sig. Alle deltagere fik en fint diplom med hjem, men udfyldte også en tilfredshedsundersøgelse. Den var overordentlig positiv og 97 procent af deltagerne fandt forløbet meget spændende eller spændende, hvilket de engagerede blikke fra børnene i den grad vidnede om.

Dagen bød på yderligere oplevelser idet museumsinspektør Lisbeth Hollensen stod for en guidet tur langs volden på cykel. Her kunne hun vise hidtil ikke offentligt tilgængelige bygninger frem så som militærstationen og artillerimagasinet i Brøndby. Det trak mange nysgerrige, og ca. 50 personer deltog i turen, der gik hele vejen til landminebarakken i Avedøre.

Befæstningsdagen i 2013 blev den bedst besøgte Befæstningsdag siden 2007, hvor den blev afholdt på Avedøre flyveplads. Forstadsmuseet var tovholder på arrangementet, der også havde deltagelse af Avedøre Bibliotek, Buqetten, Fritidsbutikken, Hvidovre Produktionsskole, Kulturpaletten og fortæller Svend-Erik Engh. Derudover støttede Hvidovre Kommune og Københavns Befæstningsforening arrangementet.

MEDLEMS-ARRANGEMENTER 2013-14

Mandag den 20. januar 2014 kl. 19 i Lille Friheden.

Cornelia de Place Hansen beretter om sit indholdsrige liv under titlen "En Hollænders oplevelser som indvandrer"

Mandag den 24. februar kl. 19 i Auditoriet, Avedørelejren.

Museumsinspektør Henriette Buus, Greve Museum, eller en projektmedarbejder, fortæller om 1. verdenskrig og tankerne om det nye museum for 1. verdenskrig på Mosede Fortet. På et senere tidspunkt følges der op med en medlemstur til museet.

Mandag den 10. marts kl. 19 i Lille Friheden.

Ordinær Generalforsamling. Dagsorden ifølge vedtægterne.

Tilmelding, undtaget generalforsamlingen, er nødvendig, og kan ske til Forstadsmuseet på tlf. 36490030

Arrangementer for resten af året 2014 er under udarbejdelse.

Ændringer i de enkelte arrangementer: se Hvidovre Avis eller Selskabets hjemmeside.

Se mere på www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

Bestyrelsen for Hvidovre Lokalhistoriske Selskab 2013

Formand Ole Asbjørn Petersen
Grenhusene 53
tlf. 2296 5785
e-mail: oleasbjornpetersen@gmail.com

Næstformand Jens Frederik Jørgensen
Ørumvej 20
tlf. 2423 0595
e-mail: jfj@tdcadsl.dk

Kasserer Lars Bo Henriksen
Hvidovrevej 402
tlf.3678 4869
e-mail: larsbo@sport.dk

Bestyrelsesmedlem Frank H. Gudmann
Tavlekærsvej 75
tlf. 2536 5481
e-mail: frankgudmann@gmail.com

Bestyrelsesmedlem Jette Randal-Lund
Østre Kvartergade 9 st.th
tlf. 2295 5431
e-mail: jette.randallund@gmail.com

KB-medl. Ømer Kuscu
Strandbyparken 20, st.tv
tlf. 2442 9294
e-mail: oku@hvidovre.dk

KB-medl. Nina Thøgersen
Arnold Nielsens Boulevard 107, 2. tv.
Tlf. 3649 4636
e-mail: ntx@hvidovre.dk

1.suppl. Birte Gerdes
Strandmarksvej 46, 2.th.
2650 Hvidovre
3678 8404
e-mail: birtegerdes@yahoo.dk

2.suppl. Gitte Jakobsen
Aktæons Allé 28
tlf. 3675 9539
e-mail: gittejak51@gmail.com

Revisorer
Revisor Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant Inge Larsen
Berners Vænge 7. 2.tv.
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg :
Ole Asbjørn Petersen, Jens Frederik Jørgensen, Lars Bo Henriksen.

Arrangementsudvalg :
Ole Asbjørn Petersen, Knud Nygård Jensen, Birgit Møller Kristensen , Jette Randal-Lund.

Kommunikationsudvalg:
Ole Asbjørn Petersen, Jørgen Salhauge, Jette Randal-Lund, Jens Frederik Jørgensen, Anja Olsen.

Kulturistudvalget:
Jette Randal-Lund, Birte Gerdes.

Web- og bladredaktør:
Jørgen Salhauge
Engstrupgårdsvej 38
e-mail: redaktionenhls@live.dk
tlf. 4098 0650

Girokonto: 8293 4707
Bankkonto: Jyske Bank
5025 1028523

Adresseetiket

Søndag d. 8. december fra kl. 10-15 bliver der for 9. gang afholdt julemarked i Avedørelejren. Markedet har vokset sig til en af de største juleevents i Hvidovre med mere end 50 boder og masser af underholdning. I år vil der bl.a. være optræden med Øglegøglerne, besøg af julemanden, musikalske overraskelser og meget mere. På markedet kan du finde mange unikke julegaver til både store og små samt masser af juleatmosfære. Forstadsmuseet og Cirkusmuseet arrangerer markedet og alt fra mindre butikker over vingård til kreative private deltager med deres produkter. Der er fri entré til markedet, som finder sted på og omkring Alarmpladsen.

ISSN 0902-3046